

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagar om ändring av ikraftträdelsestadgandet i lagen om temporär ändring av lagen om stöd för hemvård av barn och om temporär ändring av 11 a § lagen om barndagvård

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att ikraftträdelsestadgandet i lagen om temporär ändring av lagen om stöd för hemvård av barn och lagen om barndagvård ändras så att den utvidgning av rätten att välja mellan stöd för hemvård av barn och en av kommunen ordnad dagvårdsplats med en årsklass till familjer med barn under fyra år, som enligt stadgandena skulle träda i kraft med ingången av år 1996, framskjuts och börjar gälla först vid ingången av år 1998.

Samtidigt med denna proposition avläts en

proposition med förslag till lag om ändring av lagen om stöd för hemvård av barn så att beloppet av hemvårdsstödet basdel justeras vid 1996 års ingång.

Propositionen ansluter sig till budgetpropositionen för 1996 och avses bli behandlad i samband med den.

De föreslagna temporära ändringarna avses träda i kraft vid ingången av år 1996 och förbli i kraft till utgången av december 1997.

MOTIVERING

1. Nuläget

Enligt lagarna av år 1985 om stöd för vård av barn i hemmet och dess införande (24/85 och 25/85) har alla föräldrar till eller vårdnadshavare för barn under tre år sedan ingången av 1990 på det sätt som förutsätts i 1 § sedan föräldrapenningsperioden enligt sjukförsäkringslagen (364/63) upphört kunna välja mellan stödet för hemvård av barn och en av kommunen ordnad dagvårdsplats för att ordna vården av barnet.

Samtidigt som lagen om stöd för vård av barn i hemmet gavs ändrades även lagen om barndagvård (36/73) så att man i syfte att trygga den valrätt som avsågs i lagen om stöd för vård av barn i hemmet tog in en ny 11 a § som stadgar om hur vården av barn under tre år skall ordnas. Enligt 11 a § och stadgandet om dess ikraftträdande har kommunen sedan ingången av 1990 varit skyldig att se till att familjer med barn under tre år

kan välja mellan en av kommunen ordnad dagvårdsplats och stöd för hemvård av barn.

Lagen om stöd för vård av barn i hemmet ändrades genom en lag av den 5 april 1991 (631/91) för att vårdarrangemangen för barn skulle vidareutvecklas. Genom ändringen utvidgades rätten att välja mellan stöd för hemvård av barn och en kommunal dagvårdsplats med en årsklass till att gälla familjer med barn under fyra år. Motsvarande ändring gjordes även i 11 a § lagen om barndagvård genom att ett nytt 2 mom. fogades till stadgandet (630/91). Lagarna skulle enligt stadgandena träda i kraft vid ingången av 1993.

Samtidigt ändrades 11 a § 1 mom. lagen om barndagvård så att föräldrarna till eller andra vårdnadshavare för ett barn sedan föräldrapenningsperioden upphört skall ha rätt att få en av kommunen ordnad dagvårdsplats för barnet tills barnet blir läropliktigt enligt grundskolelagen (476/83) och börjar i

grundskolan. Dagvård på deltid måste ordnas när barnet innan det har nått den läropliktsålder som avses i grundskolelagen deltar i förundervisning i skolan. Lagen skulle enligt stadgandena träda i kraft vid ingången av augusti 1995. Lagens ikraftträdande har genom en lag (1496/94) om temporär ändring av 11 a § lagen om barndagvård framskjutits till ingången av år 1996. Utvidgningen av rätten till dagvård har även noterats i tilläggsprotokollet till regeringsprogrammet.

Vid ingången av 1993 trädde en ny lag om stöd för hemvård av barn (797/92) i kraft, som ersätter den tidigare motsvarande lagen. Den nya lagens 1 § ger föräldrar till eller andra vårdnadshavare för barn under fyra år, som inte för vården av barnet väljer en kommunal dagvårdsplats, rätt att för vård av barnet som ordnas på annat håll erhålla stöd för hemvård av barn. Stadgandet motsvarar i sak 1 § i den tidigare lagen. Stadgandets ordalydelse har dock preciserats så, att den betonar hemvårdsstödet karaktär som del av ett socialservicesystem som stöder vårdarrangemang för barn på annat håll som är alternativ till en av kommunen ordnad dagvårdsplats. Ändringen förutsatte motsvarande tekniska precisering i 11 a § 2 mom. lagen om barndagvård (798/92).

Utvidgningen av rätten att välja mellan stöd för hemvård av barn och en av kommunen ordnad dagvårdsplats från början av 1993 till familjer med barn under fyra år har genom temporära ändringar av lagen om stöd för hemvård av barn och 11 a § lagen om barndagvård (1287/92 och 1288/92) fått sitt ikraftträdande framskjutet till den 1 augusti 1995.

Utvidgningen av rätten att välja har ytterligare framskjutits till att träda i kraft med ingången av 1996. Framflyttningen har genomförts genom en ändring av ikraftträdelsestadgandet (1495/94) i den ovannämnda lagen om temporär ändring av lagen om stöd för hemvård av barn (1287/92) och en temporär ändring av 11 a § lagen om barndagvård (1496/94).

2. Föreslagna ändringar

Enligt tilläggsprotokollet till regeringsprogrammet skall hemvårdsstödet inte utvidgas till nya åldersklasser.

I överensstämmelse med moment 33.32.30 i propositionen till statsbudget för 1996 föreslås att ikraftträdelsestadgandet i lagen om temporär ändring av lagen om stöd för hemvård av barn ändras och 11 a § 2 mom. lagen om barndagvård temporärt ändras, så att utvidgningen av rätten att välja mellan hemvårdsstöd och kommunal dagvård med en åldersklass till att gälla familjer med barn under fyra år framflyttas till att träda i kraft vid ingången av år 1998.

3. Propositionens verkningar

Utvidgningen av rätten att välja med en årsklass skulle ha medfört att uppskattningsvis ca 17 000 nya familjer skulle ha kommit med i hemvårdsstödet verkningssfär. På årsbasis skulle utvidgningen av stödet ha medfört kostnadsverkningar på ca 500 miljoner mark.

Det framflyttade ikraftträdandet av den utvidgade valrätten innebär att en del av familjerna med treåriga barn övergår till att använda sig den av kommunen ordnade dagvården i stället för vård som sker med hjälp av hemvårdsstöd. Det innebär då att den minskning av platsbehovet inom den av kommunen ordnade dagvården som skulle ha berott på utvidgningen av hemvårdsstödet och den inbesparing detta hade medfört inte skulle komma att förverkligas. Den inbesparing som skulle uppstå på grund av de friställda platserna uppgår på årsbasis till uppskattningsvis ca 300 miljoner mark.

För de familjer som skulle ha kommit i åtnjutande av stödet orsakar framflyttningen av utvidgningen av valrätten att de går miste om en årlig bruttoförmån på i genomsnitt 29 000 mark.

Propositionen har inga verkningar på organisationen och personalen.

4. Ärendets beredning

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag i social- och hälsovårdsministeriet.

5. Ikraftträdande

Lagförslaget ansluter sig till budgetpropositionen för 1996 och avses bli behandlad i

samband med den.

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 januari 1996.

I förordningen om barndagvård (239/72) har 2 § ändrats genom den ändring som träder i kraft vid ingången av 1996 (882/95). En dagvårdsplats som ordnas av kommunen skall i regel sökas senast fyra månader innan barnet behöver dagvårdsplatsen. Därför skall den ändring som nu föreslås i 11 a § lagen om barndagvård inte tillämpas efter den 1 september 1997 på de ansökningar som gäller erhållande av dagvårdsplats fr.o.m. den 1 januari 1998.

6. Lagstiftningsordning

I början av augusti trädde grundrättighetsreformen i kraft, varvid de centrala sociala rättigheterna med lag om ändring av Regeringsformen för Finland (969/95) fogades till 15 a § Regeringsformen. Samtidigt slopades den tidigare i 66 § 7 mom. riksdagsordningen ingående möjligheten att lämna ett lagförslag vilande som hade stridit mot den

lagstadgade grundskyddet för utkomsten.

I det svar som riksdagen på sin tid gav på regeringens proposition med förslag till lag om ändring av riksdagsordningen (RP 234/1991 rd) förutsatte den i fråga om regelverket för att lämna ärenden vilande, attman inte genom lagstiftningsåtgärder skall försämlra sådan service som på grund av sin utkomsttryggande betydelse bör jämställas med det lagstadgade grundskyddet för utkomsten.

Stödet för hemvård av barn och barndagvården som delar av det kommunala service-systemet utgör alternativa möjligheter att ordna vården av barnen. Den lag genom vilken ikraftträdandet av utvidgningen av rätten att välja mellan hemvårdsstöd och dagvård framsköts från ingången av 1993 till år 1995 ansågs inte ha försvagat det grundläggande lagstadgade utkomstskyddet som avses i 66 § 7 mom. riksdagsordningen.

Sålunda förutsätter de föreslagna temporära ändringarna enligt regeringens uppfattning inte att de stiftas i grundlagsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

L a g**om ändring av ikraftträdelsestadgandet i lagen
om temporär ändring av lagen om stöd för hemvård av barn**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras ikraftträdelsestadgandet i lagen den 11 december 1992 om temporär ändring av lagen om stöd för hemvård av barn (1287/92), sådant detta lagrum lyder i lag av den 29 december 1994 (1495/94), som följer:

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1993 och gäller till och med den 31 december 1997.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1996.

Åtgärder som verkställigheten av denna lag förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

2.

L a g**om temporär ändring av 11 a § av lagen om barndagvård**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras temporärt 11 a § 2 mom. lagen den 19 januari 1973 om barndagvård (36/73) sådant detta lagrum lyder i lag av den 21 augusti 1992 (798/92), som följer:

11 a §

(797/92).

Om föräldrarna till eller andra vårdnadshavare för ett barn som inte har fyllt tre år inte för ordnande av vården av barnet väljer en dagvårdsplats som kommunen anordnar enligt 1 mom., har de för ordnande av barnets vård på något annat sätt rätt att få stöd enligt lagen om stöd för hemvård av barn

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1996 och gäller till den 31 december 1997.

Denna lag tillämpas dock inte efter den 1 september 1997 på de ansökningar som gäller dagvårdsplats från 1 januari 1998.

Åtgärder som verkställigheten av denna lag förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

Helsingfors den 29 september 1995

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Minister Terttu Huttu-Juntunen

1.

L a g**om ändring av ikraftträdelsestadgandet i lagen
om temporär ändring av lagen om stöd för hemvård av barn**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras ikraftträdelsestadgandet i lagen den 11 december 1992 om temporär ändring av lagen om stöd för hemvård av barn (1287/92), sådant detta lagrum lyder i lag av den 29 december 1994 (1495/94), som följer:

Gällande lydelse

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1993 och gäller till och med den 31 december 1995.

Föreslagen lydelse

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1993 och gäller till och med den 31 december 1997.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1996.

Åtgärder som verkställigheten av denna lag förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

2. Lag

om temporär ändring av 11 a § av lagen om barndagvård

I enlighet med riksdagens beslut
ändras temporärt 11 a § 2 mom. lagen den 19 januari 1973 om barndagvård (36/73) sådant detta lagrum lyder i lag av den 21 augusti 1992 (798/92), som följer:

Gällande lydelse

Föräldrarna till eller andra vårdnadshavare för ett barn som inte har fyllt fyra år och som inte för ordnande av vården av barnet väljer en dagvårdsplats som kommunen anordnar enligt 1 mom., har för ordnande av barnets vård på något annat sätt rätt att få stöd enligt lagen om stöd för hemvård av barn (797/92).

Föreslagen lydelse

11 a §

Om föräldrarna till eller andra vårdnadshavare för ett barn som inte har fyllt tre år inte för ordnande av vården av barnet väljer en dagvårdsplats som kommunen anordnar enligt 1 mom., har de för ordnande av barnets vård på något annat sätt rätt att få stöd enligt lagen om stöd för hemvård av barn (797/92).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1996 och gäller till den 31 december 1997.

Denna lag tillämpas dock inte efter den 1 september 1997 på de ansökningar som gäller dagvårdsplats från 1 januari 1998.

Åtgärder som verkställigheten av denna lag förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.
